

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ СУЧАСНОЇ ФІЛОЛОГІЇ

ФІЛОЛОГІЯ НА РОЗЛАМІ ЕПОХ: ВІД ЦИФРОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ ДО ДИСКУРСУ ВІЙНИ

Мета вивчення навчальної дисципліни – сформувати необхідні теоретичні знання про актуальні питання сучасної філології. Курс покликаний поглибити теоретичні знання зі спеціальності, сформувати чіткі уявлення про особливості гуманітарних наук, зокрема, про сутність і природу сучасної філології, основні напрями розвитку сучасної філологічної думки.

Предмет курсу - актуальні проблеми сучасної філології, нерозривно пов'язані з лінгвофілософським осмисленням феномена мови та літератури, тенденціями розвитку гуманітарної думки загалом і філологічної зокрема.

ФІЛОЛОГ - ЕКСПЕРТ НОВІТНІХ ЗМІН

Цифрова філологія та новітні технології у вивченні та викладанні філології (Smart-технології, Smart-освіта)

ІННОВАЦІЇ ТА ДОСЯГНЕННЯ В СУЧАСНІЙ УКРАЇНСЬКІЙ МОВІ

Здобутки та втрати української неології

Визначальні тенденції розвитку юридичної лінгвістики/ лінгвістична експертиза тексту

Синергетика мови та мовлення/лінгвосинергетика

Семіотика і сучасна філологія. Нові форми комунікації (меми, емодзі, GIF-анімації)

Кореляція понять «текст», «дискурс»

Метафора - фундаментальна ознака мови. Сучасний підхід до вивчення метафори

**Сучасний світ
вимагає від
філолога не лише
знання граматики,
а й експертизи
у сфері
комунікаційних
криз, цифрових
технологій та
суспільних травм**

ФІЛОЛОГ - ЕКСПЕРТ НОВІТНІХ ЗМІН

ГЛОБАЛІЗАЦІЙНІ ПРОЦЕСИ ТА ТРАНСФОРМАЦІЇ ХУДОЖНЬОГО СЛОВА

Глобалізаційні процеси й новітня національна ідентичність

Візуальна, гіпертекстова, мережева література

Інтерактивна цифрова література.

Графічний роман

Література (з) війни крізь призму травми/пам'яті

**Художнє письмо як
терапевтична практика
висловлення власного
травматичного досвіду**

**Література – сховище
національних цінностей**

**Роль літератури у
формуванні та
збереженні колективної
пам'яті**

**Змістовий модуль 1. ФЕНОМЕН І
СПЕЦИФІКА СУЧАСНОЇ ГУМАНІТАРНОЇ
НАУКИ. ІННОВАЦІЙНІ ПРОЦЕСИ Й
СИСТЕМНА ОРГАНІЗАЦІЯ МОВИ**

**Змістовий модуль 2. ГЛОБАЛІЗАЦІЙНІ
ПРОЦЕСИ ТА ТРАНСФОРМАЦІЇ
ХУДОЖНЬОГО СЛОВА В НОВІТНЮ ДОБУ**

**Змістовий модуль 3. ЛІТЕРАТУРА В
ДОБУ ВИПРОБУВАНЬ: РЕПРЕЗЕНТАЦІЯ
ВІЙНИ, ТРАВМИ Й ПАМ'ЯТІ**

Мова в еру технологій: синергетика мови, семіотика мемів та емодзі, неологія української мови; юридична лінгвістика

Глобалізація та трансформація художнього слова: візуальна/мережева література, графічний роман; жанрова дифузія - наслідок глобалізації

Репрезентація війни, травми й пам'яті: творчі пошуки поетів-комбатантів/ поетів-невійськових, мілітарна проза, література нон-фікшен: факт, емоційна достовірність і відмова від «холодної хроніки», етичний аспект відтворення травматичних подій

Змістові модулі

НЕОЛОГІЯ І НЕОГРАФІЯ. ІНШОМОВНА ЛЕКСИКА

«СЛОВО РОКУ»

*коронавірус, локдаун,
томос, діджиталізація,
блекаут, кіборги,
дрон, іскандер, джавелін*

**Здобутки і втрати
української неології**

ЮРИДИЧНА ЛІНГВІСТИКА

Лінгвістична
експертиза тексту
як наукова галузь,
як юридичний інструмент

Перспективи розвитку

**МОВА ЯК СВІТОСПРИЙНЯТТЯ:
ЗНАКИ, СМИСЛИ, ДИСКУРСИ**

Синергетика/лінгвосинергетика

Семіотика/лінгвосеміотика

**Нові форми комунікації
(меми, емодзі та GIF-анімації)**

Текст/дискурс

Метафора/символ

ГЛОБАЛІЗАЦІЯ В СУЧАСНОМУ МИСТЕЦТВІ СЛОВА

ВПЛИВ НА УКРАЇНСЬКУ ЛІТЕРАТУРНУ МОВУ
ТА СУЧАСНИЙ ЛІТЕРАТУРНИЙ ПРОЦЕС

ФОРМУВАННЯ МАСОВОЇ КУЛЬТУРИ ТА
ЛІТЕРАТУРИ ЯК ОЗНАКА ГЛОБАЛІЗАЦІЇ

**ГЛОБАЛІЗАЦІЯ – ЗАГРОЗА
НАЦІОНАЛЬНІЙ ІДЕНТИЧНОСТІ?**

ВІЗУАЛЬНА, МЕРЕЖЕВА, ГІПЕРТЕКСТОВА ЛІТЕРАТУРА

**Жанрова дифузія
сучасної літератури:
поява метажанрів
під впливом
постмодернізму та
глобалізації**

**Візуальна література як різновид
мультимедійного мистецтва**

**Гіпертекст
як «непослідовне письменство»**

**Цифрова література:
специфіка мережевої
та гіпертекстової
літератури**

**Співвідношення понять:
дигіталізована, дигітальна
та мережева література**

ГРАФІЧНИЙ РОМАН

**Інтерактивна
цифрова література:
гра чи мистецтво?**

**Графічний роман як
свідчення: кейс-стаді**

**Графічний роман
"Діра"
С. Захарова та
С. Мазуркевича -
унікальне
поєднання
візуального
мистецтва та
документальності**

ЛІТЕРАТУРА В ДОБУ ВИПРОБУВАНЬ

Візуалізація російсько-української війни в сучасній
українській поезії, прозі, літературі нон-фікшен

Література (з) війни крізь призму студій травми/пам'яті

ДИСКУРС РОСІЙСЬКО-УКРАЇНСЬКОЇ ВІЙНИ В СУЧАСНІЙ МІЛІТАРНІЙ ЛІТЕРАТУРІ

Пошук нової художньої мови та нових художніх засобів; дифузія жанрів
Творчі пошуки поетів-комбатантів/поетів-невійськових: знакові поетичні збірки та автори (П. Вишебаба, С. Жадан, М. Кривцов, Я. Черногуз та ін.)
основні мотиви та концепти воєнної поезії

**Художнє письмо як терапевтична практика висловлювання
власного травматичного досвіду**

Белетризація досвіду А. Мероника у книзі «Сьома рота: сміх і сльози»

Жанрово-стильова специфіка, проблематика твору
А. Чапая «Не народжені для війни»

**ВЕРБАЛІЗАЦІЯ ВІЙНИ
У ЖАНРАХ СПОГАДІВ,
СВІДЧЕНЬ ОЧЕВИДЦІВ,
МЕМОРІАЛЬНИХ ЗБІРОК,
ЩОДЕННИКОВИХ ЗАПИСІВ,
ЕСЕЇСТИЦІ,
РЕПОРТАЖИСТИЦІ**

**Роль літератури
нон-фікшен
у збереженні/
формуванні
колективної пам'яті**

ДИСКУРС РОСІЙСЬКО-УКРАЇНСЬКОЇ ВІЙНИ В ЛІТЕРАТУРІ НОН-ФІКШЕН

А. Мероник «24.02. Щоденник війни» – документальність, відсутність художнього прикрашання у фіксації перших місяців повномасштабного вторгнення

В. Вакуленко-К «Я перетворююся... Щоденник окупації. Вибрані вірші» – документальне свідчення окупації, поєднання поетичного й щоденникового письма

М. Кривцов «На мінному полі пам'яті. Щоденники, есеї, оповідання» – тема пам'яті та її вразливості під час війни